

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Siedlcach w 2015 roku.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Siedlcach przyjęty został Uchwałą XLVI/836/2014 Rady Miasta Siedlce z dnia 30 października 2014 roku w sprawie ustalenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Siedlcach w latach 2015 - 2016 .

Cele programu zostały określone następująco:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i zaangażowania mieszkańców miasta w rozwiązywanie problemów płynących z używania substancji odurzających,
2. Szerokie rozpropagowanie systemu pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od narkotyków
3. podejmowanie wspólnych działań przy współudziale instytucji, organizacji pozarządowych, podmiotów i osób fizycznych działających na rzecz zapobiegania uzależnieniom od środków uzależniających,
4. zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji oraz ograniczania szkód zdrowotnych poprzez rozwój placówek specjalistycznych i realizowanych programów,
5. ograniczenie liczby osób uzależnionych od środków odurzających oraz kompleksowa pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin a także zmniejszenie rozmiaru problemów związanych z przyjmowaniem środków odurzających.

Jak wynika z danych Siedleckiego Oddziału Mazowieckiego Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”, Caritas Diecezji Siedleckiej do placówek prowadzonych przez te organizacje zgłosiło się w 2015 roku łącznie blisko 220 osób mających problemy z narkotykami, przy czym 150 osób, to młodzi eksperymentujący z narkotykami, w tym tzw. „dopalaczami”.

W programie leczenia substytucyjnego metadonem realizowanym przez NZOZ CENTRUM w Siedlcach uczestniczyło średnio 15- 20 osób miesięcznie. W 2015 roku przy Poradni Leczenia Uzależnień i Zdrowia Psychicznego CENTRUM rozpoczęła działalność grupa NA (Anonimowi Narkomani) – pierwsza w Siedlcach.

Monitorując rozpowszechnienie narkotyków na terenie miasta szacuje się, że najbardziej rozpowszechnionym środkiem jest marihuana oraz haszysz następnie amfetamina i ekstazy. W 2015 roku nie odnotowano zgłaszania się nowych osób uzależnionych od kokainy czy heroiny. Sytuacja na rynku narkotyków ustabilizowała się i nie uległa zasadniczym zmianom w porównaniu do 2014 roku. Widoczny jest rynek tzw. Dopalaczy, sprowadzanych głównie przez Internet i rozpowszechnianych przez dilerów.

Narkotyki a młodzież.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania marihuany wśród uczniów w roku 2007, 2011 i 2015 wskazuje, że :

- Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny wzrost pomiędzy odsetkami dziewcząt z klas 3 gimnazjum oraz dziewcząt i chłopców z klas 2 PG, które mają za sobą inicjację marihuaną/haszyszem. W roku 2007 po ten środek sięgnęło przynajmniej raz w życiu 11% szesnastoletnich uczennic, zaś w roku 2015 -19,8%. W przypadku uczennic starszych jest to wzrost z 11% do 30,7%, zaś uczniów- z 33% do 47,3%. Wśród chłopców z klas 3 gimnazjum wyraźna jest tendencja wzrostowa w okresie ostatnich 8 lat.
- Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny wzrost odsetka dziewcząt i chłopców z klas 2 PG, którzy używali marihuany w ostatnim roku. W roku 2007 po ten środek sięgnęło 7% dziewcząt zaś 8 lat później niemal 20%, wśród chłopców jest to wzrost z 26% używających do ponad 35%. W młodszym badanym roczniku wyraźni pomiędzy rokiem 2007 a 2015 zarysowuje się w tym zakresie tendencja wzrostowa.
- Nie zanotowano istotnych zmian jeśli chodzi o rozpowszechnienie używania marihuany w ostatnim miesiącu przed badaniem. Wśród dziewcząt i chłopców z klas 3 gimnazjum oraz chłopców z klas 2 PG odsetki sięgających po marihuanę są w okresie ostatnich 8 lat stabilne. Warto podkreślić natomiast zarysowującą się pomiędzy rokiem 2007 a 2015 tendencję wzrostową w grupie starszych dziewcząt.

W porównaniu z rokiem 2011 nie zmieniły się w sposób istotny odsetki badanych, którzy deklarowali, że wśród ich przyjaciół są osoby używające marihuanę/haszysz.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania marihuany wśród uczniów w roku 2007, 2011 i 2015 wskazuje, że :

- Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny wzrost pomiędzy odsetkami dziewcząt z klas 3 gimnazjum oraz dziewcząt i chłopców z klas 2 PG, które mają za sobą inicjację marihuaną/haszyszem. W roku 2007 po ten środek sięgnęło przynajmniej raz w życiu 11% szesnastoletnich uczennic, zaś w roku 2015 -19,8%. W przypadku uczennic starszych jest to wzrost z 11% do 30,7%, zaś uczniów- z 33% do 47,3%. Wśród chłopców z klas 3 gimnazjum wyraźna jest tendencja wzrostowa w okresie ostatnich 8 lat.
- Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny wzrost odsetka dziewcząt i chłopców z klas 2 PG, którzy używali marihuany w ostatnim roku. W roku 2007 po ten środek

sięgnęło 7% dziewcząt zaś 8 lat później niemal 20%, wśród chłopców jest to wzrost z 26% używających do ponad 35%. W młodszym badanym roczniku wyraźni pomiędzy rokiem 2007 a 2015 zarysowuje się w tym zakresie tendencja wzrostowa.

- Nie zanotowano istotnych zmian jeśli chodzi o rozpowszechnienie używania marihuany w ostatnim miesiącu przed badaniem. Wśród dziewcząt i chłopców z klas 3 gimnazjum oraz chłopców z klas 2 PG odsetki sięgających po marihuanę są w okresie ostatnich 8 lat stabilne. Warto podkreślić natomiast zarysowującą się pomiędzy rokiem 2007 a 2015 tendencję wzrostową w grupie starszych dziewcząt.
- W porównaniu z rokiem 2011 nie zmieniły się w sposób istotny odsetki badanych, którzy deklarowali, że wśród ich przyjaciół są osoby używające marihuany/haszyszu.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania amfetaminy wśród uczniów w roku 2011 i 2015 wskazuje na stabilizację odsetków używających tę substancję we wszystkich analizowanych okresach:

- Przykładowo, w roku 2011 odsetek dziewcząt po inicjacji amfetaminą w klasach 3 gimnazjum wynosił 6%, w roku 2015- 5,2%. Wśród chłopców odsetki te wynosiły odpowiednio: 6,2% i 5,7%.
- Cztery lata temu w ostatnim roku przed badaniem po amfetaminę sięgnęło 3,8% dziewcząt z młodszego rocznika, w roku 2015- 4,4%. W przypadku szesnastoletnich chłopców odsetki te wynoszą odpowiednio: 4,5% i 3,3%.
- Znaczący jest także spadek odsetków badanych z klas III G i II PG, którzy deklarowali, że wśród ich przyjaciół są osoby używające amfetaminy: w młodszym roczniku jest to spadek z 26% do 14,9%, zaś w starszym z 31% do 21,9%.
- Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania ecstasy wśród uczniów w roku 2011 i 2015 wskazuje na stabilizację odsetków używających we wszystkich analizowanych okresach.
- W przypadku używania substancji wziewnych pomiędzy rokiem 2011 a 2015 zarysowuje się tendencja wzrostowa jeśli chodzi o rozpowszechnienie sięgania po te środki przez młodsze dziewczęta w całym życiu.
- W pozostałych grupach wiekowych we wszystkich analizowanych okresach można mówić o stabilizacji odsetków używających substancji wziewnych.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania dopalaczy wśród uczniów w roku 2011 i 2015 wskazuje, że :

- Odnotowano różnicę (spadek) pomiędzy odsetkami młodszych chłopców, którzy przynajmniej raz w życiu sięgnęli po dopalacze. W roku 2011 takie doświadczenie miało za sobą 19,4% szesnastoletnich uczniów, natomiast w roku 2015 10,8%.
- W pozostałych badanych populacjach odsetki używających dopalaczy w latach 2011 i 2015 utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Podobną sytuację odnotowano analizując odsetki używających dopalaczy w ostatnim roku- jedynie wśród szesnastoletnich

chłopców można mówić o zarysowującej się tendencji malejącej (w roku 2011- 13,8% zaś w roku 2015- 7,7%).

- Pomiedzy rokiem 2011 i 2015 nie odnotowano zmiany odsetka dziewcząt i chłopców, którzy używali dopalaczy w ostatnim miesiącu przed badaniem.
- . Leki, dopalacze i napoje energetyczne
- Używanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza, także w połączeniu z alkoholem dotyczy w Siedlcach relatywnie niewielkiego odsetka młodych ludzi, szczególnie jeśli uwzględniamy używanie regularne (głównie problem ten dotyczy dziewcząt).
- Wbrew informacjom medialnym używanie dopalaczy szczególnie regularne (wskaźnik 30 dni poprzedzających badanie) jest bardzo niewielki i dotyczy rzadziej niż co dwudziestego chłopca z gimnazjum oraz kilku procent dziewcząt (w tym co pięćdziesiątej dziewczyny ze szkoły ponadgimnazjalnej). Takie wyniki wyraźnie potwierdzają konieczność aktualnej lokalnej diagnozy problemów pozwalającej realnie zaplanować działania profilaktyczne i alokację środków na takie działania, bez bazowania na aktualnie modnych i podkreślanych medialnie tematów, które niekoniecznie stanowią najważniejsze z punktu widzenia lokalnych działań profilaktycznych problemy. Ze zrealizowanej diagnozy wyraźnie widać, iż w Siedlcach dopalacze w porównaniu z problemem picia alkoholu przez młodych ludzi są zdecydowanie mniej poważnym problemem, co powinno być uwzględnione przy konstrukcji priorytetów i planowaniu działań profilaktycznych.

Wyniki badań dotyczące używania konopi przez uczniów siedleckich szkół są zbliżone do wyników uzyskiwanych w badaniach populacyjnych – chociaż w przypadku chłopców są one nawet wyższe. Należy podkreślić, że chociaż handel i posiadanie tych substancji jest w naszym kraju nielegalne to ponad 40% gimnazjalistów i 50% uczniów szkół ponadgimnazjalnych uważa, iż zdobycie ich byłoby łatwe, gdyby chcieli takie środki kupić. Generalnie wiek inicjacji w przypadku marihuany i haszyszu jest wyższy niż w przypadku środków dystrybuowanych legalnie (alkohol, wyroby tytoniowe). W tym kontekście nieprawidłowo prowadzone działania profilaktyczne w młodszych grupach wiekowych, szczególnie oparte o model edukacyjny, nie są wskazane i mogą przynieść skutki odwrotne od zamierzonych. Warto zatem planując działania profilaktyczne dotyczące profilaktyki używania konopi (ale nie tylko) uwzględnić potencjalną szkodliwość źle zaplanowanych i zrealizowanych działań profilaktycznych. Ważny jest wynik diagnozy dotyczący pozytywnych oczekiwań względem używania marihuany/haszyszu – są one istotnie częstsze w przypadku uczniów gimnazjum – i znów istotna jest tutaj rzetelna edukacja dotycząca skutków używania marihuany – nie demonizująca konsekwencji zdrowotnych i psychospołecznych ale też nie taka, która je bagatelizuje jak wiele przekazów medialnych. Należy tutaj zauważyć, iż przekonanie o szkodliwości marihuany/haszyszu jest wyższe niż w przypadku alkoholu i tytoniu i dotyczy prawie 60% chłopców z gimnazjum i prawie 80% dziewcząt. Odsetek młodych ludzi palących marihuanę/haszysz, którzy doświadczają objawów uzależnienia wskazuje na konieczność upowszechnia informacji dotyczących profesjonalnego wsparcia terapeutycznego, głównie o charakterze ambulatoryjnym. Inne narkotyki są generalnie postrzegane jako znacznie trudniej dostępne, a doświadczenia z nimi, nawet o charakterze

eksperymentowania miały niewielkie jednocyfrowe odsetki badanych. Wyniki te w wielu przypadkach są niższe niż te uzyskane w Siedlcach w badaniu z 2011 roku. Niektóre z nich, np. środki wziewne, LSD, czy sterydy anaboliczne są używane w sposób śladowy – co zresztą potwierdza wyniki uzyskiwane w badaniach ogólnopolskich. Młodzi ludzie generalnie wysoko oceniają szkodliwość nielegalnych narkotyków – chociaż wyzwaniem edukacyjnym jest tutaj np. dosyć spory odsetek badanych nierealistycznie oceniający sporadyczne używanie amfetaminy jako nieryzykowne lub mało ryzykowne (przekonanie to dotyczy częściej uczniów siedleckich gimnazjów niż uczniów szkół ponadgimnazjalnych).

Realizacja Programu.

Realizację zadań programu zlecano głównie organizacjom pozarządowym, w ramach otwartych konkursów ofert na rok 2015.

Konkursy dotyczyły zadań własnych gminy, takich jak : udzielanie rodzinom osób w których występuje problem narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, pomocy społecznej tym rodzinom.

Stowarzyszenie na rzecz osób dotkniętych chorobą alkoholową, narkomanią i hazardem SZANSA w Siedlcach - program „TAMA – przeciwko uzależnieniom wśród młodzieży”

Z prowadzonego telefonicznego punktu konsultacyjnego skorzystało blisko 120 osób z tego 64 osoby kilkakrotnie. 15 rodziców lub par rodzicielskich nastoletnich dzieci korzystało regularnie z pomocy telefonicznej z uwagi na powtarzające się sytuacje kryzysowe związane z nadużywaniem narkotyków przez młodych siedleczan. Z konsultacji psychologicznych i terapeutycznych skorzystało łącznie 18 młodych siedleczan szkodliwie używających narkotyków. Środki wykorzystane na ten cel to 6 000 zł w 2015 roku.

Stowarzyszenie na rzecz osób dotkniętych chorobą alkoholową, narkomanią i hazardem SZANSA w Siedlcach - Punkt konsultacyjno – rehabilitacyjny dla osób dotkniętych narkomanią POMOCNA DŁOŃ

Prowadzono następujące formy pracy :

1. Warsztaty grupowe umożliwiające zdobywanie umiejętności potrzebnych do życia bez narkotyków – odbyły się 24 spotkania grupowe w których udział wzięło 21 osób mających problemy z narkotykami.
2. Konsultacje indywidualne – skorzystały 23 osoby
3. Wakacyjna szkoła dla rodziców dzieci mających kontakt z narkotykami – skorzystało 8 osób (dwa zjazdy weekendowe w Diecezjalnym Ośrodku Trzeźwości w Krzesku– łącznie 29 godzin)

Środki wykorzystane na ten cel to 16 000 zł w 2015 roku.

Caritas Diecezji Siedleckiej. Program „Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna rodzinom, w których występuje problem narkomanii”

Program pomocy psychospołecznej i prawnej adresowany jest głównie do osób korzystających z pomocy Centrum Charytatywnego Caritas Diecezji Siedleckiej. Uruchomiony w 2006 roku, kontynuowany w 2015 przez psychologa, instruktora terapii uzależnień oraz prawnika obejmował pomocą, w tym także socjalną około 60 rodzin w trudnej sytuacji materialnej i społecznej wynikającej z uzależnienia od narkotyków członka rodziny. Zadanie realizowane było poprzez prowadzenie punktu specjalistycznych porad i opieki, zajęć w grupie wsparcia i terapii grupowej dla osób uzależnionych od narkotyków oraz warsztaty edukacyjno – terapeutyczne, Środki wykorzystane na ten cel to 35 000 zł w 2015 roku.

Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży ABEON w Siedlcach – Projekt „Zdrowo – aktywnie – kreatywnie . Warsztaty psychoprofilaktyczne dla gimnazjalistów”

W prowadzonych zajęciach (150 godzin w 50 oddziałach)uczestniczyło łącznie 1264 uczniów :
Publiczne Gimnazja nr 1,2,4,5, 6. I Liceum Ogólnokształcące, Zespoły Szkół
Ponadgimnazjalnych nr 2 i 3, i kilkunastu wolontariuszy i wychowawców świetlic, były to takie formy jak: warsztaty profilaktyczne, zajęcia teatralne oraz warsztaty umiejętności psychologicznych dla młodzieży prowadzone zarówno w szkołach jak i świetlicy. Koszt projektu – 20 000 zł

Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich STYL Życia – Projekt „Wolność gimnazjalisty”.

Działania były realizowane w następujących formach:

1. Prowadzenie Młodzieżowego Punktu Konsultacyjnego z dyżurami konsultantów i specjalisty uzależnień od narkotyków – łącznie 30 osób
2. Warsztaty edukacyjno – psychologiczne dla rodziców, Szkoła Rodziców Nastolatków – 72 godziny – łącznie 95 osób
3. Zajęcia profilaktyczne w Gimnazjach nr 1, 2, 3, 4, 6 oraz Katolickim Zespole Edukacyjnym dla klas gimnazjalnych oraz 1 klasy szóstej – łącznie w zajęciach wzięło udział ok. 750 osób (uczniów i rodziców).
4. Grupa wsparcia dla rodziców uczestniczyło łącznie 20 osób.

Koszt projektu to 23 000 zł.

Inne działania.

Wspólnie z zespołem Edukacji Profilaktycznej Gabinetu Komendanta Głównego Policji kontynuowano akcję Profilaktyka a Teatr (PaT) tworząc warunki do edukacji liderów

młodzieżowych, kontaktów z rówieśnikami w czasie spotkań PaT na terenie województwa mazowieckiego, wymiany doświadczeń. Jeden dzień zajęć odbył się w Siedlcach . Na realizację programu uzyskano dotację od Wojewody Mazowieckiego w wysokości 20 000 zł.

W dniu 23 października 2015 roku w Siedlcach pod patronatem Prezydenta Miasta Siedlce i Komendanta Miejskiego Policji zainaugurowano kampanię społeczną „Dopalacze – nie bądź celem” organizowaną przez IPA (International Police Association) stowarzyszenie działające przy Komendzie Miejskiej Policji w Siedlcach, oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego w Siedlcach i Zespół Szkół nr 2 w Siedlcach. Kampania ma na celu minimalizowanie zachowań ryzykownych wśród młodzieży prowadzących do zażywania substancji psychoaktywnych oraz uświadomienie skutków zdrowotnych, psychologicznych, społecznych i prawnych. Kampania będzie kontynuowana na terenie szkół w Siedlcach w roku szkolnym 2015/2016.

Koszt – 1500 zł.

Zespół w składzie Bolesław Białas i Andrzej Ługowski brał udział w szkoleniach dotyczących Lokalnego Monitoringu Problemów Narkotyków i Narkomanii organizowanym przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.

Zajęcia edukacyjne i profilaktyczne dotyczące narkotyków prowadzone były we wszystkich szkołach na terenie miasta w ramach programów profilaktycznych realizowanych w szkołach.

Realizując kampanię edukacyjną dla ogółu społeczeństwa przeprowadzono 6 audycji w Katolickim Radiu Podlasie oraz inspirując ukazanie się 2 artykułów w prasie lokalnej dotyczących rzetelnej wiedzy fachowej na temat narkomanii, mitów z nią związanych, oraz możliwości uzyskania pomocy na terenie miasta. Łącznie na dotyczące zapobiegania narkomanii działania przeznaczono 126 060 zł. (w tym pozyskana dotacja w wys. 20 000 zł).

PREZYDENT MIASTA
Wojciech Kudelski